

Turismo eredua: bertakoak eta «giriak»

**Xabier Mikel
Errekondo**

Turismoa aberastasuna da agintarientzat eta, nola ez, euskal barne produktu gordinean gero eta pisu handiagoa izan dezan gogotik bultzatzen ari dira. Aurreikuspenek diote Euskal Autonomi Erkidegoan batez beste %3 eta % 4 artean igoko dela negozioaren bolumena eta Europan 2030ean joko duela goia, 1. 800 milioi turista hartzera iritsita. Hori covid-19 malapartatua agertu aurretik...

Krisiaren eraginpean, euskal politikari hainbat barregarri begitandu zaizkit erregutuz bertakooi turismoan zero kilometro politika aplikatu dezagun. Berta-

koak kanpoko bihurtu nahian antza, «giriak» geure lurraldean... Nortzuk eta kanpotik turistak masiboki etor daitezkeen politikak onartzen dituztenak, esan nahi da, era guztietako ostatuaren eskaintza biderkatuz bertakoei bizimodua eta etxebizitza aurkitzeko aukera zapuzten dieten horiek. Zertarako eta eredu masiboko ostalaritza-industria eutsi dezagun, haiek aberasten eta bertako herri-tarrak pobretzen jarraitzeko.

Euskal Turismoaren Plan Estrategikoa 2020 egitasmoak dio: «Munduko Turismo Erakundearen arabera, turismo-eredu iraunkorrak guztiz hartu behar ditu

aintzat egungo eta etorkizuneko eragin ekonomikoak, sozialak eta ingurumenaren gainekoak bisitarien, industriaren, inguruaren eta komunitate hartzaileen beharrianak asetzeko». Zentzuzko hitzak, gure politikariek babestutakoak, baina, interesak medio, nahieran prostituitutakoak, beste behin. Agian covid-19a ez da guztiz kaltetarako izanen, eraman gaitzala egungo turismo masiboaren politikak deseraikitzen.

Arduradunei ardurak bete ditzaten exijitu behar zaie, are gehiago ongizatea jokoan denean. Ondoren, norberak har dezala bere turismo eredua... •

Kale antzerkia?

Joxean Agirre

Gehienok kale antzerkia zela pentsatu genuen, absurdoaren generoa edo obra surrealista bat, baina teilatutik «salbatu» nahi zuten katua eta suhiltzaileak benetakoak ziren. Bi kamioi ikusgarritan iritsi ziren, garabi bati esker bi suhiltzaile igo ziren teilatuta eta segurtasun arnesekin lotuta hasi ziren katuaren atzetik korrika.

Joan den igandea zen, Zumaian geundean igande goizetako bi orduko ibilaldia egin eta bigarren ardoa edaten (Amaren bat, dena esan behar bada) Ardantzabide tabernako terrazan. Errealitateak gutxitan hunkitzen nau baina honen erre-presentazioak (antzerkiak esate baterako) oso azkar eta, antzeppen bat zelakoan, zutik jarri eta txalo batzuk jo nituen. Egia

da Luis Cañasen ardo horrek euforia puntu bat ere ematen didala. Gertakari errealtatearen aurrean geundela ohartu ginenean hasi ginen pentsatzen katu hori «salbatzeko» ez ote zen nahikoa udal langile bat eskailera luze batekin, teilatua hiru bat metroko altueran zegoelako.

Antzeppenak ordu laurden bat iraun zuen. Une batetik aurrera leihotatik behera salto egiten dutenen babeserako erabiltzen duten oihaltzakoak hartu zuten beste bi suhiltzailek eta harekin korrika hasi ziren katuari segika. Umetatik baserrian hamar metroko altueratik katuak salto egiten ikustera ohituta geundenontzat bitxia zen edo patetikoa ikuskizuna.

Nik ez nuen ezer katu horren kontra. Beharbada katu aristokratiko bat zen,

txapelketetan lehen postuetara ohitua edo arraza bereziren batekoa, Mahomaren Muezza haren oinordekoa agian. Baina urduri jartzen hasi zen eta halako batean kalera salto egin eta eskaileretan gora ziztu bizian desagertu zenean katu arrunt baten tankera hartu genion.

Gertakariak zer pentsatua eman zidan, animalismo gaizki ulertuaz, baliabide publikoen erabileraz, gizartearen infantilizazioaz eta abar luze batez. Asteazkenean gelditu nintzen, baina abuztuko beroak eta oporretako joan-etorriek ez didate utzi. Lagun bati komentatu nion neure begiekin ikusia eta ohikoa dela erantzun zidan, askotan ateratzen direla suhiltzaileak katuak salbatzera, eta horrek oraindik kezkatuago utzi ninduen. •